

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto sisäministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta uutta rahapelijärjestelmää koskevasta lainsäädännöstä

Uutta rahapelijärjestelmää koskevassa hallituksen esitysluonnoksessa on laaja vaikutusarviointi, jossa on tunnistettu olennaiset vaikutuslajit, kohderyhmät ja arviointiin liittyvät epävarmuudet. Arvioinnissa kuvataan avoimesti ehdotuksen haitallisia vaikutuksia ja riskejä. Esitysluonnoksessa jää epäselväksi, miksi ehdotetaan sellaista mallia, joka todennäköisesti lisää rahapeleistä aiheutuvia terveydellisiä ja yhteiskunnallisia haittoja.

Esitysluonnoksen keskeisimmät puutteet ja kehittämiskohteet

- Esityksessä tulee kuvata tarkemmin, mitä riskejä ehdotuksesta aiheutuu tavoitteiden toteutumiselle, toimeenpanon onnistumiselle ja huolenpitovelvollisuuden toteuttamiselle, jos rahapelihaitat lisääntyvät. Mitä rahapelihaittojen lisääntyminen tarkoittaa esityksen yhteensopivuudelle EU-oikeudellisesti? Esitysluonnoksessa jää epäselväksi, miksi ehdotetaan sellaista mallia, joka todennäköisesti lisää rahapeleistä aiheutuvia terveydellisiä ja yhteiskunnallisia haittoja.
- Esityksessä tulisi tarkentaa arviointia vaikutuksista kuntien ja hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluille sekä kansalaisjärjestöjen organisoimalle ehkäisevälle työlle. Epäselväksi jää, miten esitys vaikuttaa kuntien ja hyvinvointialueiden resursseihin, jos tuen tarve kasvaa.
- Esitysluonnoksessa on tunnistettu rahapelaamisen haittojen sukupuolittuneisuus ja kuvattu yleisellä tasolla rahapelien yhteyttä yhdenvertaisuuteen ja sukupuolten tasa-arvoon. Esityksessä tulee kuvata selkeämmin, parantaako vai heikentääkö esitys yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Tässä esitettävä kuvaus on suora lainaus esitysluonnoksen ”esityksen pääasiallinen sisältö” -jaksosta:

”Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi rahapelilaki. Laissa säädettäisiin rahapelitoiminnasta ja sen valvonnasta.

Rahapelien toimeenpano olisi luvanvaraista. Rahapelejä voisi toimeenpanna yksinoikeustoimiluvan tai rahapelitoimiluvan nojalla. Laissa säädettäisiin niistä rahapelien toimeenpanomuodoista, joihin voitaisiin myöntää yksinoikeustoimilupa tai rahapelitoimilupa. Lisäksi rahapelien toimeenpanossa käytettävien peliohjelmistojen toimittaminen edellyttäisi peliohjelmistotoimilupaa. Toimiluvan haltijan tulisi hyödyntää niiden toimeenpanemissa rahapeleissä yksinomaan peliohjelmistotoimiluvan haltijoiden toimittamia peliohjelmistoja. Peliohjelmistotoimiluvan haltija ei saisi toimittaa peliohjelmistoja sellaiselle rahapelien toimeenpanijalle, joka toimeenpanisi tai markkinoisi rahapelejä lain vastaisesti ilman toimilupaa.

Laissa säädettäisiin toimilupien myöntämisen edellytyksistä ja toimilupia koskevasta hakemusmenettelystä. Yksinoikeustoimilupa olisi voimassa kymmenen vuotta ja rahapelitoimilupa ja peliohjelmistotoimilupa enintään viisi vuotta. Laissa säädettäisiin yksinoikeustoimiluvan haltijan velvollisuudesta suorittaa valtiolle korvaus yksinoikeustoimiluvasta sekä korvauksen määrän perusteista.

Rahapelilakiin sisältyisi pelaajien rekisteröintiä ja henkilöllisyyden ja asuinpaikan todentamista koskevat säännökset. Laissa säädettäisiin muun ohella rahapelaamisen ikäraajasta, pelitilin kautta tapahtuvasta pelaamisesta ja muusta tunnistautuneena pelaamisesta sekä peliestoista ja pelaamista koskevista rajoituksista. Laki sisältäisi säännökset markkinoinnista, markkinoinnissa kielletyksi katsottavista keinoista ja tavoista, markkinoinnin yhteydessä annettavista tiedoista, sponsoroinnista sekä suoramarkkinointikielloista.

Esityksessä ehdotetaan valvontaviranomaiselle monipuolisia toimivaltuuksia. Laissa säädettäisiin valvontatyön kustannusten kattamiseksi toimiluvan haltijoilta perittävästä vuosittaisesta valvontamaksusta ja sen määräytymisen perusteista. Lainvastaiseen toimintaan puuttumiseksi laissa säädettäisiin myös hallinnollisista seuraamuksista, joita olisivat rahapelien toimeenpanon ja markkinoinnin kieltäminen, toimiluvan peruuttaminen ja tiettyjen viranomaispäätösten tehosteeksi asetettava uhkasakko. Laissa säädettäisiin toimilupajärjestelmän ulkopuolisen tarjonnan ja markkinoinnin rajoittamisesta rahapelihaittojen torjumiseksi ja kysynnän ohjaamiseksi ehdotetulla lailla säänneltyyn toimintaan. Ulkopuoliseen tarjontaan kohdistuvien hallinnollisten seuraamusten lisäksi valvontaviranomaiselle ehdotetaan säädettäväksi oikeus määrätä poistettavaksi rahapelien toimeenpanoa ja markkinointia koskevaa lainvastaista verkkosisältöä tai poistamaan tällaista sisältöä sisältävän verkkotunnuksen.

Rahapelilaissa säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön tehtävästä seurata, tutkia ja arvioida rahapelejä ja niistä aiheutuvia haittoja. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos toimeenpanisi tehtäviä sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannon mukaisesti. Pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen voitaisiin myöntää valtionavustusta.

Toimilupajärjestelmään siirtymisen johdosta ehdotetaan muutettavaksi myös arpajaislakia, arpajaisverolakia, tuloverolakia, rikoslakia ja eräitä muita lakeja. Arpajaisverolakiin ehdotetun muutoksen

mukaisesti rahapeli toiminnan yhtenäinen verokanta Suomessa olisi 22 prosenttia. Tuloverolakiin ehdotetun muutoksen mukaisesti ilman toimilupaa pelattavaksi tarjotuista rahapeleistä saadut voitot olisivat veronalaista tuloa. Lisäksi kaikkiin Suomeen sijoittautuneita toimiluvan haltijoita kohdeltaisiin jatkossa yhteisöverotuksellisesti yhdenmukaisin periaattein.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2026 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Rahapelilaki ja muut ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan aikaisintaan 1.7.2026, mutta viimeistään 1.1.2027, jolloin toimiluvanvarainen rahapeli toiminta voisi käynnistyä. Toimiluvan hakemista ja toimiluvan myöntämisen edellytyksiä, toimilupamenettelyyn liittyviä viranomaisen tiedonsaantioikeuksia ja yksinoikeustoimiluvasta valtiolle maksettavaa korvausta koskevat rahapelilain säännökset tulisivat voimaan kuitenkin jo vuoden 2026 alusta lukien.”

2. Arvio hallituksen esitysluonnoksesta ja vaikutusarvioinneista

2.1 Yleiset huomiot

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksessa on kuvattu perusteellisesti nykytilaa ja tuotu esille nykytilan arvioihin liittyviä epävarmuuksia. Esitysluonnoksen perusteella saa esimerkiksi hyvän käsityksen rahapelien kehityksestä myyntikanavoittain, rahapelijärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden arvioidusta markkinaosuudesta ja rahapeli ongelmien vaikutuksista.

Arviointineuvosto suosittelee sitä, että keskeiset nykytilan haasteet ja toimivat menettelyt kuvattaisiin lyhyessä tiivistelmässä tai taulukossa, sillä nykytilan kuvaus on hyvin laaja ja perusteellinen. Näin lukijalle havainnollistuisi tiiviisti se, mihin nykytilan haasteisiin uudistuksella puututaan ja toisaalta se, mikä toimii hyvin nykytilassa.

Esitysluonnoksen mukaan rahapeli haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi ehdotetaan useita toimia.¹ **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksen perusteella jää osin epäselväksi, missä määrin on kyse kokonaan uusista toimista. Kuinka merkittävästi rahapeli haittojen ehkäisemisen toimet muuttuvat suhteessa nykytilaan?

¹ Esitysluonnoksen mukaan rahapeli haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi, väärinkäytösten estämiseksi sekä pelaajien oikeusturvan ja kuluttajansuojan varmistamiseksi rahapelilaisissa säädettäisiin muun ohella rahapelaamisen ikäraja, pelaajien rekisteröinnistä ja henkilöllisyyden todentamisesta, pelitilin kautta tapahtuvasta pelaamisesta ja muusta tunnistautuneena pelaamisesta sekä peli estoista ja pelaamista koskevista rajoituksista. Rahapelaamisen ikäraja olisi 18 vuotta. Kaikki rahapelaaminen edellyttäisi pelaajan tunnistautumista. Lakiin ehdotettaisiin sisällytettäväksi säännökset hallitusohjelmassa tarkoitettua keskitetystä peli storekisteristä, jonka kautta peli eston voisi asettaa kaikkien toimiluvan haltijoiden toimeenpanemisiin rahapeleihin. Laissa säädettäisiin myös yksinoikeustoimiluvan ja rahapeli toimiluvan haltijan velvollisuudesta suojella pelaajia rahapeli haitoilta sekä pelaamisen yhteydessä tapahtuvasta pelaajien informointivelvollisuudesta.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksessa on kuvattu omana osionaan yleisiä havaintoja vaikutusarvioista ja vaikutusmekanismeista. Lisäksi esitysluonnoksessa on käsitelty laajasti eri vaihtoehtoja. Esitysluonnoksessa on tunnistettu hyvin erilaiset kohderyhmät, jotka ovat välittömien ja välillisten vaikutusten kohteena. Lisäksi on kuvattu vaikutuksiin liittyviä epävarmuuksia ja kanavointiasteeseen liittyviä riskejä. Esitysluonnoksessa on esitetty havainnollistavia taulukoita ja kuvioita sekä hyödynnetty tutkimuskirjallisuutta ja erilaisia selvityksiä.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksessa tuodaan avoimesti esille ehdotetun ratkaisun haitallisia vaikutuksia. Esitysluonnoksessa jää epäselväksi, miksi ehdotetaan sellaista mallia, joka todennäköisesti lisää rahapeleistä aiheutuvia terveydellisiä ja yhteiskunnallisia haittoja.² Esityksessä tulee kuvata vielä tarkemmin, mitä riskejä ehdotuksesta aiheutuu tavoitteiden toteutumiseksi, toimeenpanon onnistumiselle ja huolenpitovelvollisuuden toteuttamiselle, jos rahapelihaitat lisääntyvät. Mitä rahapelihaittojen lisääntyminen tarkoittaa esityksen yhteensopivuudelle EU-oikeudellisesti?

Arviointineuvosto tuo esille, että hallitusohjelman kirjaukset ovat rajanneet virkavalmistelun mahdollisuuksia arvioida vaihtoehtoja ja esittää arvioinnin perusteella tavoitteiden kannalta tehokkainta ratkaisua.³ Esitysluonnoksessa tuodaan avoimesti esille vaihtoehto, joka on kaikista esitetyistä vaihtoehtoista todennäköisesti paras uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Tämä vaihtoehto ei ole kuitenkaan uudistuksen pohjana, vaan esitysluonnoksessa ehdotetaan sellaista kokonaisuutta, joka lisää rahapeleistä johtuvia haittoja. **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksessa olisi tullut arvioida vielä tarkemmin erilaisia vaihtoehtoja rahapelihaittojen vähentämisen näkökulmasta ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten arpajaisverokantojen, keskitettyjen kulutusrajojen tai ikärajan porrastamisen vaikutukset.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksessa kuvataan läpi esityksen useasta näkökulmasta Tanskan ja Ruotsin kokemuksia. Kokemuksia kuvataan esimerkiksi yritysten määrän, entisen monopoliasemassa olevan peliyhtiön, pelaamisen ja rahapeliongelmien sekä kanavointiasteen näkökulmasta. Kuvauksessa on tuotu avoimesti esille, mitä epävarmuuksia liittyy Tanskan ja Ruotsin kokemuksiin, ja miltä osin kokemuksia voidaan hyödyntää Suomen valmistelussa.

Esitysluonnoksen mukaan esitysluonnoksen lausuntoaika oli noin kuusi viikkoa eli lyhyempi kuin laajoilta esityksiltä edellytettävä kahdeksan viikkoa. Lyhyempi lausuntoaika johtui hallituksen tavoitteesta antaa

² Esitysluonnoksessa tavoitteena on: "Uudistuksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta. Kanavointiaste kuvaa sitä rahapelaamisen osuutta, joka kohdistuu kansallisella lainsäädännöllä säänneltyyn ja kansallisen viranomaisen valvomaan rahapelitarjontaan. Rahapelilain tavoitteena on lisäksi estää rahapeleihin liittyvät väärinkäytökset ja rikokset. Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti mahdollistaa kuluttajalle pelaamisen eston hankkiminen yhdeltä alustalta kaikkiin toimiluvanvaraisiin rahapeleihin. Ehdotetun raha-pelilain tavoitteena on lisäksi varmistaa rahapeliin markkinoita koskevilla säännöksillä, ettei markkinoinnilla edistetä haittoja aiheuttavaa pelaamista, eikä alaikäisille kohdisteta suoraan rahapeliin markkinoita."

³ Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että hallituksen esitysluonnoksessa on tuotu avoimesti esille virkavalmistelun rajoitteet. Esitysluonnoksen mukaan ratkaisuvaihtoehtojen arviointiin on vaikuttanut hallitusohjelmaan sisältyvät uudistuksen sisältöä koskevat kirjaukset. Lisäksi esitysluonnoksen mukaan hallitusohjelmassa uudistukselle asetettu tavoiteaikataulu on vaikuttanut mahdollisuuksiin arvioida ratkaisuvaihtoehtoja tai niiden vaikutuksia. Näistä syistä esityksessä ei kaikilta osin ole voitu perustella ratkaisuvaihtoehtojen arvioitujen vaikutusten pohjalta, miksi tavoitteita ei katsota saavutettavan vaihtoehtoisin keinoin yhtä hyvin kuin ehdotetulla vaihtoehdolla.

hallituksen esitys eduskunnalle kevätistuntokaudella 2025 ja jäljempänä kuvatusta EU:n teknisten määräysten ilmoitusmenettelystä. **Arviointineuvosto tuo esille**, että laajoissa hankkeissa tulisi varata riittävä aika kuulemiselle. Kuitenkin myönteistä on se, että esityksen valmistelun aikana on pidetty erillinen kuulemistilaisuus. Esitysluonnoksessa on kuvattu riittävästi kuulemistilaisuuden ja lausuntopalautteen sisältöä. Lisäksi esitysluonnoksessa on tuotu esille myös kriittistä lausuntopalautetta.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

Arviointineuvosto katsoo, että valtiontaloudellisia vaikutuksia on arvioitu riittävästi. Arviot on esitetty vaihteluvälein, mitä voidaan pitää hyvänä ratkaisuna. Esitysluonnoksessa on esitetty arvio Veikkaus Oy:n rahapelitoiminnan tuottojen ja arpajaisveron määrästä. Lisäksi taloudellisissa vaikutuksissa on kuvattu tulo- ja menoeriä. Jakson lopussa on kuvattu yhteenveto valtiontaloudellisista vaikutuksista.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksesta jää osin epäselväksi viranomaisille tulevien muutosten kustannusvaikutukset. Esitysluonnoksessa on tunnistettu hyvin ne viranomaiset, joihin vaikutuksia kohdistuu. Esitysluonnoksessa on kuvattu lähinnä laadullisesti vaikutuksia viranomaisten toimintaan.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että taloudellisissa vaikutuksissa todetaan avoimesti esityksen lisäävän pelaamisesta aiheutuvia haittoja. Esitysluonnoksessa todetaan, että kustannuksia ei kokonaisuutena ole mahdollista arvioida tarkasti. Arvioissa tuodaan avoimesti esille tietopohjaan ja vaikutusarviointiin liittyviä epävarmuuksia ja negatiivisia vaikutuksia.⁴ Esitysluonnoksessa on esimerkillisesti pyritty hahmottamaan kustannusten moninaisuutta ja suuruusluokkaa tarkastelemalla haittavaikutuksia yksilö- ja yhteisötasolla, vaikka kustannuksia ei ole mahdollista arvioida tarkasti.

Arviointineuvosto katsoo, että yritysvaikutuksissa kuvataan hyvin vaikutusten kohdejoukkoa. Myönteistä on se, että esitysluonnoksessa kuvataan, miten ja mihin tietoon perustuen yritysvaikutuksia on arvioitu. Esitysluonnoksessa tuodaan esille, miten ehdotus vaikuttaa kilpailuun ja eri kokoisten yritysten markkinoille pääsyyn. Esitysluonnoksessa on kuvattu esimerkiksi hallinnollista ja sääntelytaakkaa ja tietojärjestelmäkustannuksia. Myönteistä on se, että arvioissa on kuvattu rahapelialan toimijoiden näkemyksiä. Yritysvaikutuksia koskeva osuus on laaja. **Arviointineuvosto suosittelee** keskeisten vaikutusten esittämistä esimerkiksi tiivistelmässä.

Esitysluonnoksen mukaan lisääntyvällä rahapelikulutuksella olisi kotitalouksien kulutuskykyä vähentävää vaikutusta. Rahapelien markkinoinnin lisääntymisellä on todennäköisesti välittömiä vaikutuksia kotitalouksien käyttäytymiseen, ja siten sillä voi olla välillisesti merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Esityksen voidaan arvioida vaikuttavan merkittävästi etenkin peliriippuvuudesta kärsivien henkilöiden ja

⁴ Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksessa on tunnistettu puute rahapelihaittojen kustannusten arvioimisen tietopohjassa, ja tuodaan esille, että THL on käynnistänyt hankkeen, jossa pyritään arvioimaan rahapelihaittoihin liittyviä yhteiskunnallisia kustannuksia Suomessa.

heidän läheistensä taloudelliseen asemaan. **Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä**, että esitysluonnoksessa tuodaan avoimesti esille kotitalouksille tulevia taloudellisia vaikutuksia.

2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on arvioitu ihmisiin kohdistuvia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia laajasti. Valmistelussa on tunnistettu olennaiset vaikutuslajit.

Esitysluonnoksessa kuvataan vaikutuksia Lupa- ja valvontavirastolle. Esitysluonnoksessa on tunnistettu poikkeuksellisen kireä aikataulu merkittävimäksi riskiksi uudistuksen toimeenpanolle. **Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä**, että vaikutusarviointiin on sisällytetty uudistuksen toimeenpanon riskien arviointia ja kuvattu keskeisimmät riskit.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksessa on arvioitu vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin ja tuotu avoimesti esille haitallisia vaikutuksia ja riskejä. Esitysluonnoksesta saa käsityksen, että muutos lisää haitallisia vaikutuksia rahapeliongelmallisille ja rahapeliin riippuvaisille henkilöille ja heidän lähipiirillensä.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksessa on arvioitu vaikutuksia rikollisuuteen ja arjen turvallisuuteen. Esitysluonnoksen mukaan ehdotettu sääntely voisi joiltain osin lisätä tietoverkkoavusteista petosrikollisuutta, sillä kuluttajien pelaaminen tulee laajentumaan ja hajaantumaan. Esityksessä voisi kuvata mahdollisuuksien mukaan esimerkein vaikutuksia, jos joutuu petoksen uhriksi.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksiin on arvioitu omana jaksanaan. Esitysluonnoksessa on esimerkiksi tunnistettu rahapelaamisen haittojen sukupuolittuneisuus ja kuvattu yleisellä tasolla rahapelien yhteyttä yhdenvertaisuuteen ja sukupuolten tasa-arvoon. Esityksessä tulee kuvata selkeämmin, parantaako vai heikentääkö esitys yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa.

Esitysluonnoksessa on arvioitu, että mahdollinen rahapelihaittojen kasvu lisäisi rahapelihaittapalveluiden tarvetta sekä tarvetta panostaa haittojen ehkäisyyn. Jos korkeariskisten rahapelien pelaaminen ja niihin liittyvät haitat lisääntyvät, kasvaa todennäköisesti myös tarve sosiaali- ja terveydenhuollon palveluille kunnissa ja hyvinvointialueilla.⁵ **Arviointineuvosto katsoo**, että esityksessä tulee tarkentaa arviointia vaikutuksista kuntien ja hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluille sekä kansalaisjärjestöjen organisoimalle ehkäisevälle työlle. Epäselväksi jää, miten esitys vaikuttaa kuntien ja hyvinvointialueiden resursseihin, jos tuen tarve kasvaa.

⁵ Lisäksi esitysluonnoksessa tuodaan esille, että järjestökentän toimintavalmiuden voidaan arvioida heikkenevän jonkin verran rahapelihaittojen ja niihin liittyvien elämäntapa- ja elämäntilanteiden tukemisessa, sillä esimerkiksi pelaajien ja heidän läheistensä tuen tarve kasvaa ja samalla julkisen talouden sopeuttamistoimet vähentävät takia sosiaali- ja terveysjärjestöjen valtionavustuksien määrää.

3. Lainsäädännön arviointineuvoston lausuma

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu hallituksen esitysluonnoksesta uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi (hankenumero: SM053:00/2023), jonka sisäministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 2.12.2024. Lausunto on julkinen.

Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitysluonnosta täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

Helsingissä 2. tammikuuta 2025

Leila Kostiainen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Annika Collin

Johtava asiantuntija, lainsäädännön arviointineuvoston sihteeri

Yhteystiedot:

Valtioneuvoston kanslia
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
valtioneuvosto.fi
p. 0295 16001

Liite 1 Arviointineuvoston käyttämät standardilausumat

5. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää kiitettävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäsehdotuksia hallituksen esitysluonnokseen.

4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitysluonnosta täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa tyydyttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa välttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Hallituksen esitysluonnoksessa on olennaisia puutteita ja esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnoksen puutteet ovat niin merkittäviä, ettei esitysluonnos täytä lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimuksia. Hallituksen esitysluonnoksen pohjalta ei pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuden korjaamista on vakavasti harkittava, voiko hallituksen esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi.*

* Viimeinen virke jätetään pois niissä tilanteissa, kun esitystä ei käytännössä voida vetää pois.